

Pirmā kursa ārvalstu un Latvijas medicīnas studentu adaptācijas studiju videi atšķirības

Kristīne Mārtinsone¹, Laine Kupča²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Rehabilitācijas fakultāte,

² Komunikācijas fakultāte

Ievads. Studiju sākumā, adaptējoties augstskolas vidē, studējošajiem ir jāapgūst jauna sociālā loma un jāattīsta profesionālā identitāte. Veiksmīga psihosociālā adaptācija studiju sākumposmā ir būtisks priekšnoteikums veiksmīgam studiju procesam. Pētījumi pierāda, ka pirmā kursa studentiem var būt grūtības adaptēties studiju videi un ka viņiem šajā procesā ir nepieciešams atbalsts [Dyson, Renk, 2006; Odiņa, 2010]. Īpaši jāuzsver, ka psihosociālā adaptācija studiju videi ārvalstu un vietējiem studentiem noris atšķirīgi [Eisikovits, Schechter, 2007; Rivas-Drake, Moony, 2008; Dyson, Renk, 2006; Campbell, Zeng, 2006].

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis bija salīdzināt pirmā kursa ārvalstu un Latvijas medicīnas studentu adaptācijas studiju videi atšķirības. Pētījumā piedalījās 120 RSU pirmā kursa medicīnas studenti – 60 pirmā kursa studenti no Ārvalstu studentu nodaļas (35 sievietes un 25 vīrieši no 10 dažādām valstīm, vidējais vecums 22 gadi) un 60 pirmā kursa studenti no Medicīnas fakultātes (49 sievietes un 11 vīrieši, vidējais vecums 19 gadi), kuri aizpildīja divas aptaujas, atbilstoši – latviski un angļiski. “Studentu aptauja” ($\alpha = ,792$, $\alpha = ,807$) [Mārtinsone, Vāciete, 2010] ir balstīta uz studentu resursu izpēti un sastāv no 3 skalām (Emocionālā adaptācija ($\alpha = ,792$, $\alpha = ,842$), Akadēmiskā adaptācija ($\alpha = ,641$, $\alpha = ,809$) un Sociālā adaptācija ($\alpha = ,613$, $\alpha = ,866$)). “Studentu adaptācijas aptauja” ($\alpha = ,812$, $\alpha = ,817$) [Baker, Siryk, 1999], kura latviešu valodā tika adaptēta šī pētījuma ietvaros, ir balstīta uz studentu vajadzību izpēti un sastāv no 4 skalām (Akadēmiskā adaptācija ($\alpha = ,862$, $\alpha = ,889$), Sociālā adaptācija ($\alpha = ,839$, $\alpha = ,837$), Emocionālā adaptācija ($\alpha = ,881$, $\alpha = ,809$) un Adaptācija augstskolā ($\alpha = ,806$, $\alpha = ,880$)). Abās aptaujās ir izmantota Likerta skala, pirmajā aptaujā atbildes tiek sniegtas četru ballu sistēmā, otrajā aptaujā – 9 ballu sistēmā.

Rezultāti. “Studentu aptauja” uzrādīja, ka statistiski nozīmīgas atšķirības starp ārvalstu studentiem ($M = 33,13$) un vietējiem studentiem ($M = 31,07$) ir Emocionālās adaptācijas skalā ($t = 2,587$, $p = ,011$). Izmantojot “Studentu adaptācijas aptauju”, tika konstatēts, ka statistiski nozīmīgas atšķirības ir trijās no četrām aptaujas skalām: ārvalstu studentiem, salīdzinot ar Latvijas studentiem, tika konstatētas atšķirības Akadēmiskās adaptācijas skalā ($M = 151,02$, $M = 98,95$, $t = 8,212$, $p = ,000$), Sociālās adaptācijas skalā ($M = 67,90$, $M = 76,13$, $t = 2,120$, $p = ,036$) un Emocionālās adaptācijas skalā ($M = 57,87$, $M = 69,17$, $t = 2,930$, $p = ,004$).

Secinājumi. Abās aptaujās statistiski nozīmīgas atšķirības starp ārvalstu un vietējiem studentiem ir Emocionālās adaptācijas skalā, no kā var secināt, ka ārvalstu un vietējie studenti atšķirīgi pārvar vispārīgu psiholoģisko stresu un fiziskās problēmas. “Studentu adaptācijas aptaujā” atšķirības tika konstatētas Akadēmiskās adaptācijas skalā, kas liecina, ka ārvalstu un Latvijas studenti atšķirīgi pārvar ar izglītības prasībām saistītās grūtības, kā arī atšķiras viņu motivācija, veikspēja un apmierinātība ar akadēmisko vidi. Arī Sociālās adaptācijas skalā ārvalstu un vietējie studenti uzrāda statistiski nozīmīgas atšķirības, no kā var secināt, ka studentu spēja tikt galā ar grūtībām, kuras ir saistītas ar prasībām, ko izvirza augstskola, un apmierinātība ar sociālo vidi ir atšķirīga. Atšķiras arī radītāji jautājumos, kas attiecas uz sociālajām attiecībām un ilgām pēc mājām un mājiniem. Iegūtie rezultāti var kalpot par pamatu pirmā kursa studējošo adaptācijas un psiholoģiskā / sociālā atbalsta programmu izveidei.